

ת"פ 39246/05/16 - מדינת ישראל נגד מוחמד שיבלי

בית משפט השלום בחיפה

ת"פ 39246-05-16 מדינת ישראל נ' שיבלי

בפני
בעניין: השופט אבישי קאופמן
מדינת ישראל

המאשימה

נגד

מוחמד שיבלי

הנאשמים

גזר דין

במקרה זה שבפניי הורשע הנאשם, **בהתאם להודאתו**, במסגרת **הסדר חלקי** בעבירות של **תקיפה** (סעיף 379 לחוק העונשין) **והחזקת נכס חשוד** (סעיף 413 לחוק העונשין).

מלכתחילה הוגש כתב האישום בתיק זה בעבירה חמורה יותר, בהקשר לאירוע התקיפה, הנאשם כפר במיוחס לו והתיק נקבע לשמיעת ראיות. במועד שנקבע לשמיעה הודיעו ב"כ הצדדים על הסדר, כתב האישום תוקן והנאשם צירף לתיק את האישום הנוסף, שנכלל במקור בתיק אחר.

על פי עובדות כתב האישום המתוקן, שירת הנאשם כשוטר סיור בתחנת באקה אל גארבייה במועדים הרלוונטיים לאישומים. ביום 22.2.15 עוכב אדם בשם מאלכ בידי קצין משטרה בחשד לעבירה של השלכת פסולת. בין מאלכ והקצין התפתח וויכוח במהלכו דחף הקצין את המתלונן. בעקבות כך, תקף הנאשם, אותו מתלונן בדחיפות ובבעיטות שגרמו לו להמטומות וסימני חבלה.

לאחר הודאתו, צירף הנאשם לתיק זה אישום נוסף, אשר מלכתחילה הוגש לבית המשפט המחוזי בתיק 67425-11-16, בעניינו של הנאשם ושל שוטר נוסף בשם גדיר. על כמפורט באישום הנוסף, ביום 22.1.16, עיכבו הנאשם וגדיר אדם בשם אימן, בחשד לעבירה של שימוש ברכב גנוב. בחיפוש שנערך אצל אותו חשוד נמצא אצלו סכום של כ- 6,000 ₪. גדיר החליט ליטול את מרבית הסכום לעצמו ודיווח כי תפס סכום של 1,000 ₪ בלבד. בהמשך הציע גדיר לנאשם להתחלק עימו בסכום, תחילה סרב לכך הנאשם, אולם לאחר מכן הסכים. למחרת היום עלה חשד אצל שוטר אחר כי מהמתלונן נגנבו כספים וכשהדבר נודע לנאשם, התקשר לגדיר והשניים החליטו להחזיר את הכספים.

כאמור לעיל בין הצדדים הושג הסדר לפיו האישום בתיק המקורי תוקן והוגבל לאמור לעיל, ואילו צורף האישום הנוסף, אשר הופרד מעניינו של השוטר גدير שהמשיך להתנהל בבית המשפט המחוזי. בהתאם להסדר הופנה הנאשם לשירות המבחן לקבלת תסקיר, כאשר **המאשימה מסכימה להגבלת טיעוניה לדרישה לעונש של מאסר בן חמישה חודשים לריצוי בעבודות שירות, ואילו ההגנה חופשית לטעון לעונש קל מזה, לרבות ביטול הרשעה.**

מתסקיר שירות המבחן עולה כי הנאשם התגייס לשירות במשטרה בשנת 2014 לאחר שקודם לכן שירת ביחידת שח"מ במהלך שירותו הצבאי. בעקבות האירועים דן **פוטר הנאשם מעבודתו במשטרה** והוא עובד כיום כנהג חלוקה בחברת "דגת הארץ". הנאשם גדל כיתום, וזאת לאחר שאביו נהרג בעת שירות צבאי עוד בטרם לידתו, ובני משפחתו האחרים מנהלים חיים נורמטיביים ורובם בעלי השכלה אקדמאית.

הנאשם הביע צער וחרטה על התנהגותו בפני שירות המבחן תוך שהוא מסביר את שני האירועים בהיגררות אחרי חבריו. באירוע הראשון ניסה "להרשים" את הקצין שהחל בעימות עם המתלונן מאלכ, ואילו באירוע השני סרב תחילה לשתף פעולה עם חברו גدير, אולם נכנע לכך בהמשך.

שירות המבחן מצא כי מדובר בצעיר "חיובי" בדרך כלל, אולם בעל נטייה להיגרר אחרי גורמים שליליים ומתקשה להפעיל שיקול דעת עצמאי. שירות המבחן לא מצא מקום להמליץ על ביטול ההרשעה, והמליץ על עונש מוחשי בדמות עבודות שירות לצד מאסר מותנה וצו מבחן תוך השתלבות במערך טיפולי.

במסגרת ראיות לעונש שמעתי את אחיו של הנאשם, עו"ד אמיר שיבלי, אשר סיפר על קשיי המשפחה מאז אובדן האב, ועל הפגיעה שרואה המשפחה בהתנהגות הנאשם. אחיו של הנאשם טען כי מדובר בטעות ומעידה, אשר גרמה לכל המשפחה לשלם מחיר חברתי, ביקש להתחשב בכך ולהקל בעונש. עוד שמעתי את אמו של הנאשם שסיפרה על החינוך שקיבל וביקשה אף היא הקלה.

המאשימה ציינה כי במעשיו ניצל הנאשם את מעמדו, ופגע באמון הציבור במשטרת ישראל. המאשימה טענה כי חלקו של הנאשם בתיק התקיפה הינו מהותי ומרכזי, אך הסכימה כי לגבי האישום הנוסף חלקו הינו מינורי. המאשימה הפנתה למספר פסקי דין אשר קבעו את הצורך בענישה מחמירה לשוטרים שביצעו עבירות דומות במהלך תפקידם וטענה כי מתחם הענישה הראוי הינו של ארבעה חודשי מאסר ועד שנת מאסר. בהתאם להסדר בין הצדדים, הגבילה המאשימה דרישתה לחמישה חודשי מאסר, לצד מאסר מותנה וכן פיצוי מוסכם בסך 5,000 ₪ למתלונן מאלכ.

הסנגור הגיש מסמכים שונים בעיקר בעניין קשיי המשפחה השכולה וכן החלטת משרד הרישוי אשר דחתה את בקשת הנאשם לרשיון נהיגה לרכב ציבורי עקב עבירות פליליות.

הסנגור טען כי מרגע שהגבילה המאשימה את עצמה לדרישה של חמישה חודשי מאסר, היא מנועה מלטעון למתחם ענישה מחמיר מכך וטען כי בנסיבות יש מקום לבטל את הרשעת הנאשם לאחר שהוכח כי אינו יכול לקבל רשיון לרכב

ציבורי מסיבה זו והגיש מספר פסקי דין רלוונטיים.

להשלמת התמונה יוער כי בעניינו של השוטר גדיר, אשר אין חולק כי יוחסו לו עבירות חמורות יותר בהקשר לאירוע הנוסף, ניתן גזר דין בבית המשפט המחוזי במסגרתו נדון לשנת מאסר בפועל ושישה חודשי מאסר מותנה.

מתחם הענישה הראוי לעבירה:

כידוע, לפי הוראות החוק בטרם קביעת עונשו האינדיבידואלי של הנאשם בתיק הספציפי, יש לקבוע את מתחם הענישה הראוי לעבירה וזאת על פי הערך החברתי שנפגע מהעבירה, מידת הפגיעה בערך זה, מדיניות הענישה הנוהגת והנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

עמדת ההגנה כי המתחם במקרה זה מוגבל בקצה העליון לדרישת המאשימה, אינה מקובלת עליו.

כפי שכבר נקבע לא אחת, הסדר בין הצדדים אינו פוטר את בית המשפט מבחינת וקביעת מתחם הענישה הראוי ובדיקה כי ההסדר מצוי בתחום המתחם הראוי (לדוגמא ע"פ 4301/15 פינטו נ' **מדינת ישראל**, ע"פ 8820/14 שחר נ' **מדינת ישראל** ורבים אחרים). בית המשפט קובע את המתחם "הכללי" ולאחר מכן את עונשו הספציפי של הנאשם בתיק שבפניו בהתאם לנסיבות הרלוונטיות הספציפיות. באופן תדיר טוענים צדדים בפניו בתי המשפט למתחמי ענישה ראויים ומבקשים "למקם" את המקרה הספציפי בתחתית המתחם, מרכזו, או ברף העליון שלו. זהו טיעון ראוי אשר מביא בפני בית המשפט את השיקולים הכלליים והספציפיים כאחד.

באופן דומה סבורני כי המדובר בטיעון ראוי מצד המאשימה אשר טוענת למתחם ראוי כללי ומגבילה את עצמה לדרישה של עונש של עד חמישה חודשי מאסר בתיק זה. בטיעון מסוג זה מבהירה המאשימה עמדתה כי הביאה בחשבון נסיבות מקילות ומסבירה עמדתה מדוע לדעתה ניתן להסתפק בעונש זה לעומת מקרים אחרים בהם היא עשויה לדרוש מיצוי הדין עם הנאשם.

הנאשם עבר את העבירות דנן במהלך עבודתו כשוטר. הערכים המוגנים בעבירות שביצע הם שמירה על שלמות גופו של האדם, שלומו כבודו וקניינו. בנסיבות העניין, כאשר המבצע הינו שוטר, קיימת פגיעה בערכים מוגנים נוספים של שמירה על שלטון החוק, ובאמון הציבור ברשויות אכיפת החוק ובנציגיהם.

בנסיבות, **הפגיעה בערכים המוגנים "מהסוג הראשון" הינה בינונית**. הפגיעה הפיזית שסבל המתלונן מאלכ לא הייתה חמורה יחסית ומהחומר שבפני עולה כי לא הצריכה טיפול רפואי. באופן דומה, הכספים שניטלו מהמתלונן אימן הוחזרו לידי, וכאמור לעיל, מוסכם כי חלקו של הנאשם בפרשייה זו קטן מחלקו של חברו. עם זאת, **ככל שמדובר בערכי שלטון החוק ואמון הציבור ברשויות, המדובר בפגיעה משמעותית**. לא הייתה כל הצדקה לתקיפתו של מאלכ בידי הנאשם, ואין המדובר במצב שהחל בשימוש בכוח סביר אשר "חצה את הגבול". המדובר בתקיפה של ממש,

חסרת הצדקה, ואין לקבל התנהגות מסוג זה מצד מי שמופקד על שמירת בטחון הציבור. באופן דומה, לא ניתן לקבל את התנהגותו של הנאשם בפרשייה השנייה. המדובר בשוד לכל דבר ועניין של אזרח, פעולה שלא יכולה להיות לה כל הצדקה. גם אם יוזם הפעולה היה גדיר, וגם אם הנאשם לא מיהר לשתף עימו פעולה, התנהגותו פסולה ורחוקה מזו המצופה משוטר. על הנאשם היה למנוע מגדיר את נטילת כספי המתלונן ולדווח על כך מיידית למפקדיו. לא רק שהנאשם לא עשה כן, ולא מילא תפקידו כשוטר, אלא שבהמשך החליט לשתף פעולה עם גדיר ולחלוק עימו את הכספים שניטלו מהמתלונן.

סבורני כי בהתנהגות זו פגע הנאשם באופן ממשי הן בשלטון החוק ובמיוחד באמון הציבור כלפי מי שאמור להגן עליו מפני עבריינים אחרים.

ב"כ הצדדים הפנו, באופן טבעי, לפסיקה התומכת בעמדתם. סקירת הפסיקה מגלה כי הענישה בעבירות דומות של תקיפה או הפרת אמונים מצד שוטרים נעה בין הטלת של"צ - בלא הרשעה - דרך עבודות שירות, ועד מאסר לתקופה קצרה. ניתן אפוא לומר כי המתחם עליו הסכימו הצדדים, **עונש של עד חמישה חודשי מאסר - בלא גבול תחתון, הינו ראוי ומצוי בתוך מתחם הענישה המקובל והראוי**.

שאלת ביטול ההרשעה:

הסנגור טען כי במקרה דנן יש לבטל הרשעת הנאשם, ואילו המאשימה התנגדה לכך.

ההגנה סבורה כי בעצם פיטוריו של הנאשם משירות במשטרה כבר יש משום ענישה על מעשיו והרשעתו תפגע באפשרויות התעסוקה בפניו בעתיד, כאשר כאמור לעיל הוצגה עמדת משרד הרישוי לפיה הנאשם לא יוכל לקבל רשיון נהיגה לרכב ציבורי עקב הרשעתו. מנגד סבורה המאשימה כי לא יהיה זה ראוי לבטל הרשעתו של הנאשם במקרה דנן והפנתה לפסיקה אשר התומכת בעמדתה.

ההלכה באשר לסוגייה זו מוכרת וידועה, והכלל הוא כי לאחר שנקבע כי נאשם ביצע את העבירה, בין על פי הודאתו ובין לאחר שמיעת ראיות - יש להרשיעו. הימנעות מן ההרשעה, או ביטולה בהמשך, היא החריג (בר"ע 432/85 **רומנו נ' מדינת ישראל**). ההלכה המרכזית בסוגייה זו נקבעה בע"פ 2083/96 **תמר כתב נ' מ"י**, ולפיה יש להביא בחשבון את חומרת העבירה הרלוונטית ומידת הנזק לנאשם אם יורשע בדיון.

בטרם יש לבחון את שאלת הפגיעה בנאשם יש לבחון האם מדובר במקרה המתאים לביטול הרשעה, דהיינו האם טיב העבירה ונסיבות ביצועה מאפשרים "לוותר" על הרשעה מבלי לפגוע מהותית בשיקולי הענישה (רע"פ 3589/14 **שרון לוזון נ' מדינת ישראל**). כשאני בוחן את המקרה שלפניי אני מגיע למסקנה כי התשובה לשאלה זו היא בשלילה.

לדעתי, אין מנוס ממתן משקל משמעותי לעובדה כי מדובר בשוטר, שתפקידו להגן על אזרחים, ואשר מעל

בתפקיד זה, ולא פעם אחת בלבד. כפי שצוין לעיל, במקרה הראשון אין מדובר בהפעלת כוח מופרז בידי שוטר. המדובר בתקיפה של ממש, והגם שלא גרמה לתוצאה חמורה, אין למצוא לה נסיבות מקילות. במקרה השני מדובר בשיתוף פעולה של הנאשם בעבירה חמורה ומעילה בתפקידו כשוטר.

אני סבור כי שני המקרים יחד מביאים למסקנה כי **לא ניתן לבטל את ההרשעה.** בהתאם להוראות תיקון 113 לחוק העונשין יש לכבד את העיקרון המנחה בענישה והוא הלימה בין חומרת מעשי העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו. אני סבור כי **סיום ההליך באופן החרגי של הימנעות מהרשעה לא ישקף כראוי את עקרון ההלימה.**

בת"פ (מחוזי ת"א) 40332/05 **מדינת ישראל נגד אסנת אלון-לאופר**, התייחס בית המשפט המחוזי באשר לשאלת ההימנעות מהרשעה של עובד ציבור בדברים הבאים:

"... אמנם אין לקבוע כלל מוחלט המחייב הרשעה בכל מקרה בו מדובר בעובד ציבור. אך היותו של הנאשם עובד ציבור מהווה שיקול משמעותי לדחות את עתירתו להימנע מהרשעה. המקרים בהם יזכה עובד ציבור לחסד יוצא הדופן של הימנעות מהרשעה הם נדירים..."

קביעה זו אושרה בידי בית המשפט העליון ב(ע"פ 9893/06 **אסנת אלון - לאופר נ' מדינת ישראל**, אשר קבע:

"במשקל המצטבר של השיקולים לכאן ולכאן, ובאיזון הראוי ביניהם, לא מצאתי עיגון אפשרי לביטולה של ההרשעה בעניינה של המערערת, חרף הקושי האנושי המתלווה לתוצאה זו. קשה לומר במקרה הנדון בפנינו כי הנסיבות האינדיבידואליות בעניינה של המערערת, על מיגוון היבטיהן, גוברות בחשיבותן ובמשקלן על האינטרס הציבורי שבהרשעה - אינטרס רב-פנים במקרה זה".

סבורני כי דברים אלה הולמים מקרה בו עובד הציבור החוטא הוא שוטר שאמון על אכיפת החוק, בעניין זה כבר נאמר בע"פ 64/86 **מאיר אשש נ' מדינת ישראל**:

"בעיני, העבירה שבצעו המערערים חמורה ביותר, דוקא משום היותם שוטרים. שוטרי ישראל, מלאכתם קשה ואחראית, מלווה לא אחת סיכונים והתנכלויות, והינם ראויים לכל אהדה שיכולים בתי המשפט לתת להם. אך במה דברים? כל עוד הם זוכרים וערים לכך שהסמכות והמרות שהוענקו להם, רק לצרכי ביצוע התפקיד ניתנו ואסור שיעשה בהם שימוש לרעה. עליהם לשנן זאת לעצמם השכם והערב, דווקא משום שמלאכתם מחייבת לעתים קרובות נוקשות ואפילו שימוש בכח. המעבר מ"כח סביר" לאליומות מיותרת הוא מהיר ומפתה וחלילה להם לעבור את הגבול. עליהם לדעת ולהבין כי אם יעברו את הגבול ואם ישתמשו לרעה בסמכויות שנתנו להם, ובעיקר אם ינהגו באליומות מיותרת, לא יעניקו להם בתי המשפט אהדה, וימצו עמם את הדין ומן העבר השני, אזרח הבא במגע עם אנשי משטרה, אפילו הוא חשוד או עברין, זכאי לצפות ולהניח שאם יתנהג כהלכה לא יגעו בו לרעה. מעשי

אלימות ברוטלית כמו אלה של המערערים, פוגעים קשות הן במערכים היחסים, העדינה בלאו וכי, שבין האזרח למשטרה, והן במוניטין של המשטרה וביכולתה לתפקד כדבעי".

עם זאת, לא ניתן לומר כי מדובר בעמדה שאין לה סייגים והסנגור הגיש לעיוני מספר החלטות בהן בוטלו הרשעות שוטרים. קראתי את פסקי הדין, אך לא מצאתי מקום לאמץ עמדה זו במקרה דנן.

ראשית, כאמור המדובר בשני מקרים נפרדים שביצע הנאשם ויש לתת משקל להצטברותם.

שנית, חריגה של השוטר מההתנהגות הראויה התקבלה בסלחנות מסוימת, שבאה לידי ביטוי בביטול ההרשעה, בדרך כלל כאשר דובר בשוטר שפעל שנים ארוכות ללא דופי והוכח כי מדובר במעידה חד פעמית, או במי שפנה לדרך אחרת לחלוטין והוכח כי ההרשעה תפגע מהותית בשיקומו. שני תנאים אלה אינם מתקיימים כאן. הנאשם עובד לפרנסתו כנהג משאית וגם אם אינו יכול בשלב זה לקבל רשיון לרכב ציבורי איני סבור כי מדובר בפגיעה כה משמעותית באפשרויות העסקתו אשר מונעת שיקומו.

שלישית, במקרה דנן המלצת שירות המבחן היא שלא לבטל את ההרשעה. שירות המבחן התרשם כי במקרה דנן יש דווקא צורך בענישה מוחשית אשר תבהיר לנאשם את גבולות המותר והאסור, ענישה שאינה עולה בקנה אחד עם ביטול ההרשעה. אמנם המלצת שירות המבחן הינה בגדר המלצה בלבד וניתן לסטות ממנה, אולם לא מצאתי כי יהיה נכון לעשות כן במקרה זה. מעבר לשיקולים שלעיל שלא לבטל את הרשעת הנאשם מצא אף שירות המבחן כי ביטול ההרשעה לא יהיה ראוי ונימק עמדתו. לעתים קרובות נטען כי שירות המבחן מעדיף את אינטרס הנאשם על האינטרס הציבורי ובית המשפט נדרש לבחינה זהירה של המלצותיו. במקרה דנן גם שירות המבחן סבור כי אין זה ראוי לבטל את הרשעת הנאשם וכבר נקבע כי חריגה לקולא מהמלצות השירות תהיה נדירה יותר מאשר חריגה לחומרא, וראו לדוגמא רע"פ 765/17 סמי אחרינו נ' מדינת ישראל.

קביעת העונש במקרה הספציפי:

כאשר אני בא לגזור את דינו של הנאשם, יש להביא בחשבון גם נסיבות אישיות, שאינן קשורות לביצוע העבירה. במקרה דנן יש לתת משקל הן להיות הנאשם מחוסר עבר פלילי. כמו כן סבורני כי יש לתת משקל לנסיבות חייו הקשות של הנאשם, לפיטוריו מהמשטרה ולפנייתו לדרך השיקום.

סבורני כי שקלול כל האמור לעיל מביא למסקנה כי העונש הראוי במקרה דנן יהיה של מאסר קצר לריצוי בעבודות שירות, לצד צו מבחן שיבטיח המשך שיקומו של הנאשם, מאסר מותנה מרתיע ופיצוי למתלונן בהתאם למוסכם.

אשר על כן, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

מאסר בפועל לתקופה בת חודשיים, אשר ירוצה בעבודות שירות, בבית האבות דבוריה, כמפורט בחוות דעתו של הממונה על עבודות השירות מיום 28.12.2017.

הנאשם יתייבב לתחילת ריצוי עונשו ביום 30.1 בשעה 8, ביחידת עבודות השירות, רח' הציונות 14, תחנת משטרת טבריה.

הנאשם מוזהר כי הפרת תנאי עבודות השירות תביא להפסקתן באופן מנהלי וריצוי העונש במאסר של ממש.

אני דן את הנאשם **לארבעה חודשים מאסר על תנאי למשך שנתיים**, לבל יעבור בתקופה הנ"ל עבירה בה הורשע בתיק זה.

אני מטיל על הנאשם **צו מבחן לתקופה של שנה**.

הנאשם ימלא אחר הוראות שירות המבחן בתקופה זו והוא מוזהר כי אם לא יעשה כן, ניתן להפקיע את צו המבחן ולגזור עליו עונש נוסף.

אני מחייב את הנאשם **בפיצוי למתלונן בסך 5,000 ₪**. לאור מאסרו של הנאשם, גם אם בעבודות שירות, אני קובע כי הסכום ישולם עד יום 1.6.2018, וזאת באמצעות מזכירות בית המשפט.

המאשימה תעביר למזכירות את פרטי המתלונן בכדי שניתן יהיה להעביר לידיה את הסכום.

יש להמציא את גזר הדין לשירות המבחן ולממונה על עבודות השירות.

זכות ערעור תוך 45 יום לבית המשפט המחוזי בחיפה.

ניתן היום, 28 ב-28 דצמבר 2017, במעמד הנאשם, בא-כוחו עו"ד גריפאת וב"כ המאשימה עו"ד גב' לרמן.